

Crònica

Fundació Walter Benjamin: Portbou reviu

Amb motiu del seixanta-sisè aniversari de la mort de Walter Benjamin, la Fundació Walter Benjamin ha endegat la catalogació de les restes de la Guerra Civil i la repressió franquista existents a l'antic municipi fronterer.

Walter Benjamin.

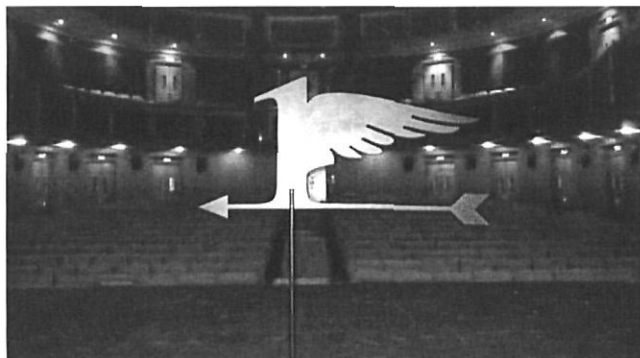
La catalogació i la restauració dels vestigis històrics de la Guerra Civil i la postguerra que resten al municipi altempordanès és un dels punts principals del programa de la Fundació Walter Benjamin - Portbou.

El projecte inclou la conservació dels búnquers i refugis antiaeris existents a la població, encara que una part s'han malmès durant la construcció del port esportiu. La Generalitat subvenciona aquest projecte amb 33.000 euros, un cop endegat el procés de la Fundació, temporalment aturada, i que es constituirà a final del 2006.

Aquest seixanta-sisè aniversari de la mort del filòsof i pròfug alemany perseguit pel nazisme ha

servit perquè, entre el 23 i el 26 de setembre d'enguany, Portbou celebri amb diverses activitats la fi d'un dels grans pensadors europeus del segle XX. S'han realitzat exposicions artístiques, la projecció d'un curt i un concert de jueus sefardites a càrrec de Rosa Zaragoza. Recordem que la comunitat jueva va ser expulsada gairebé 500 anys abans de la mort de Benjamin de les monarquies hispàniques. Una activitat que ja s'ha convertit en una tradició no escrita és la sortida en autobús cap a Banyuls, a la Catalunya Nord, per refer el camí a peu de Benjamin, declarat apàtrida pel nazisme. Al turó del cementiri es va fer un emotiu espectacle de dansa i poesia, a càrrec de Dolors Navarro i Montse Vives. El cementiri de Portbou, un dels més bells de Catalunya, es va deixar gronxar per les notes musicals i la coreografia. Cultura contra barbàrie. La ploma venç el ferro. Com a l'alemany li hauria agradat.

Moisés de Pablo

Nous aires i nou penell al Teatre d'Olot

El Teatre Principal d'Olot ha estat en obres durant tota una temporada, i en aquest període només s'hi ha fet una primera fase de la remodelació prevista. S'ha canviat tota la teulada de l'edifici, fet que ha propiciat la convocatòria d'un concurs públic per posar-hi un nou penell, una encertada cloenda per celebrar la fi de les obres.

L'arquitecte Martí Sureda fou l'autor del projecte de l'actual Teatre Principal d'Olot, construït un cop acabada la tercera guerra carlina, i que representa el tercer edifici aixecat a la ciutat amb aquesta finalitat, sempre en el mateix solar del passeig del Firal. Era freqüent que aquests tipus d'immobles es bastissin a poc a poc, i si bé es va inaugurar el 1887 -tot i que l'arquitecte havia presentat el projecte deu anys abans, quan van començar les obres-, en aquell moment encara no estaven fets ni el cos davanter -on hi ha el vestíbul i l'escalinata principal de la planta baixa, i el saló de descans del pis superior- ni tampoc la façana, parts que es van acabar disset anys més tard, el 1904.

Des de llavors s'hi han fet diverses modificacions que han alterat poc el projecte de Sureda; possiblement les més notables varen ser les de supressió de la cinquantena de llotges que hi havia en el projecte inicial. Les actuals mesures de seguretat i els nous temps demanen uns plantejaments inèdits en altres èpoques; per aquest motiu es va encarregar la redacció d'un projecte de remodelació global als arquitectes Manel Bosch i Montse Nogués, del qual només s'ha completat una primera fase, consistent a refer la teulada i a incorporar diverses mesures de seguretat, per exemple un teló tallafocs.

Això ha comportat que l'edifici hagi estat en obres des del maig del 2005 fins a les festes del Tura de

2006, i que per tant no s'hi hagin pogut fer les activitats pròpies de l'equipament. Tot i que els treballadors del Teatre van presentar una sèrie de propostes d'espais alternatius per no interrompre la vida cultural que es desenvolupava a l'edifici, la veritat és que no els varen fer cas i hem tingut una temporada molt fluixa, que esperem que no es repeteixi en les fases d'obres encara pendents.

Amb la nova teulada s'ha aconseguit un nou espai de considerables proporcions en el lloc de l'antiga sala d'assaig, a nivell del tercer pis sobre el saló de descans, que resultarà apte per a moltes activitats, així com per a un nou espai escènic.

El Teatre olotí té algunes particularitats que el fan rellevant, com ara la pinta de l'escenari. Encara es fa servir la que es va construir fa uns 115 anys, de fusta, un cas únic al nostre país. Ens comenten que en altres indrets aquests tipus d'elements estan catalogats com a patrimoni, ja que a més de complir perfectament la seva funció són de gran bellesa. Resulta un preciós element obsolet enmig d'un entorn totalment remodelat, que hauria de poder ser visitat.

A l'edifici encara s'hi han de realitzar obres importants d'estructura, calen noves mesures de seguretat, adquirir equipaments escenogràfics i resol-

dre un seguit d'altres deficiències; els usuaris esperen noves butaques ergonòmiques, més espai als pisos superiors —on ara s'ha d'estar amb les cames encongides— aire condicionat, imprescindible en determinades èpoques de l'any... Tot plegat es tirarà endavant quan ho permetin les possibilitats pressupostàries, que en aquest país mai sabem quan pot ser.

Hi havia hagut un penell amb un gall sobre la teulada del teatre que va desaparèixer fa pocs anys. Coincidint amb aquestes obres es va tenir l'encert de

convocar un concurs amb el títol de «Nous aires als teulats del Teatre», on es proposava dissenyar un nou penell. Es van presentar a la crida un seguit de projectes interessants d'entre els quals va sortir elegit el de Xevi Prat i Rosa Morell, titulat *Ilot*, disseny que juga amb la primera vocal àtona del nom de la ciutat i la transforma en el número 1, al costat del qual hi ha l'ala de l'escut olotí. Esperem veure l'aviat en el seu lloc, i que apunti cap a nous aires culturals.

Joan Sala

Girona de la A a la Z

Es diuen Marina Iglesias i Xavier Homs. Formen un tàndem editorial que respon al nom d'Escucurucuc i publiquen cada any una revista titulada *aZmagazine*, estructurada en forma de diccionari sobre un lloc geogràfic concret. El tercer número, després dels dedicats a Cadaqués i a Sitges, és un monogràfic sobre la ciutat de Girona.

Estem acostumats a mirar-nos el melic i a veure el nostre entorn amb ulls gastats pels tòpics, les convencions i el costum. Però ja ho va dir —a propòsit de Girona— l'escriptora uruguaiana Cristina Peri Rossi: «Moltes vegades els forasters escriuen sobre una ciutat millor que els seus habitants, perquè la miren amb ulls nous, com de nen, i hi descobreixen més coses que els mateixos ciutadans». Això és el que ha passat amb els responsables d'*aZmagazine*: després d'acostar-se a Girona, de passejar pels seus racons i de parlar amb molta gent, han pogut oferir una visió inèdita, insòlita i inesperada sobre la vella i sabuda realitat de sempre.

La primera gràcia de l'experiment rau en la tria de les entrades del diccionari. La A, per exemple, és l'arquitectura i el bar l'Arc, l'aeroport i Lance Armstrong. La B, els Banyes Àrabs i el Bàsquet, Bertrana i la campana Beneta. La C és el Call, la Catedral i el Casino, el Museu del Cinema i Xavier Cugat. I així fins a la Z, en una barreja feliç de temes antics i moderns, eterns i efímers, essencials i anecdòtics.

La segona gràcia és la del tractament literari de cada tema, resolt de les maneres més diverses i impensables: una notícia, una entrevista, una nota erudita, un apunt periodístic, un poema, una fitxa, una llista, una agenda, una postal, una recepta, un menú, un jeroglífic, un joc...

La tercera gràcia és la del disseny: el número és maquetat i il·lustrat amb tota mena de tècniques gràfiques i llenguatges expressius, en un prodigiós exercici d'imaginació i de creativitat.

D'aquesta afortunada conjunció d'esforços i d'encerts n'ha sortit un producte únic i irrepetible. Consultar aquest diccionari farcit de sorpreses és trobar una nova manera de conèixer, comprendre i sentir la ciutat.

Narcís-Jordi Aragó